

KONFORMITÁS

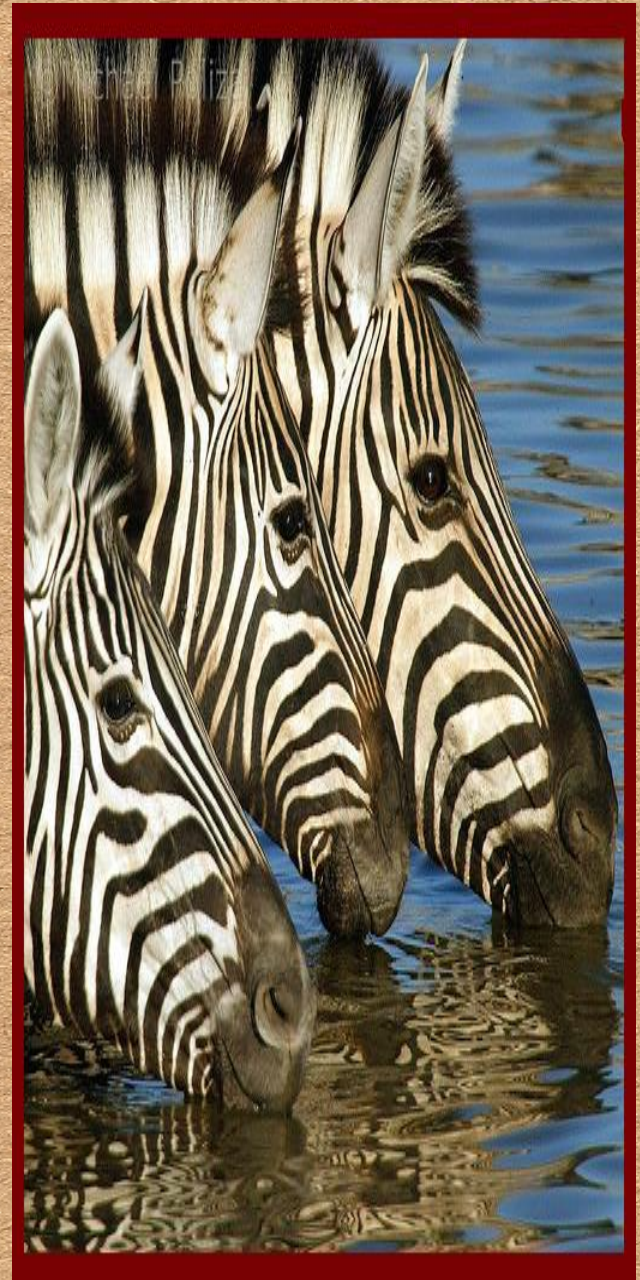
KONFORMITÁS

Konformitás: a szociálpszichológia által leírt viselkedésforma = igazodás a csoportnormákhoz.

Konform módon viselkedik az egyén, ha véleményét vagy viselkedését más személy / személyek vélt vagy valós nyomásának engedelmessé megváltoztatja.

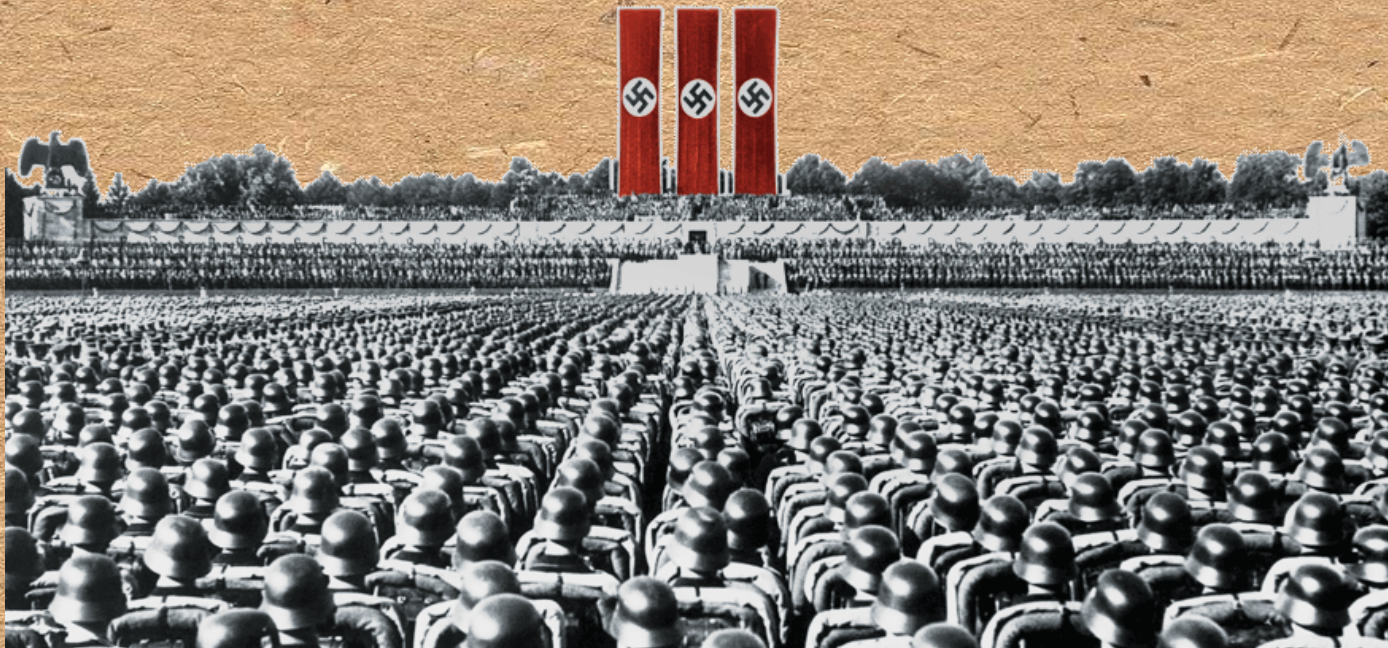
Amikor egy csoportban az emberek egymással kapcsolatba lépnek, gondolataik, érzelmeik és tetteik gyakran egymás irányába változnak, fokozatosan egyre hasonlóbba akár teljes mértékben egyformává is válnak.

Ezt a jelenséget értelmezhetjük az egyén önállóságának gyengüléseként, esetenként megszűnéseként is. A XX. század érthetetlen szörnyűségeinek irányították a kutatók figyelmét erre a jelenségre. (Lásd még: deviancia)

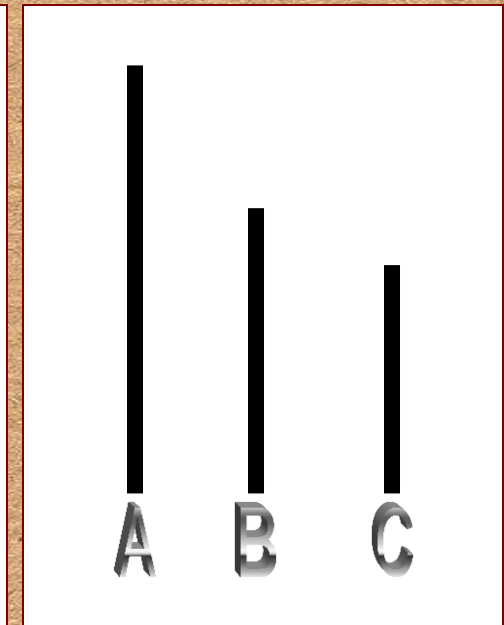
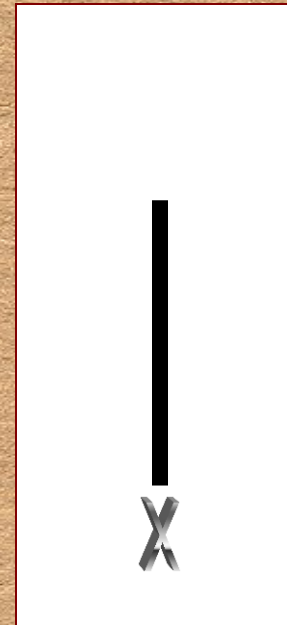
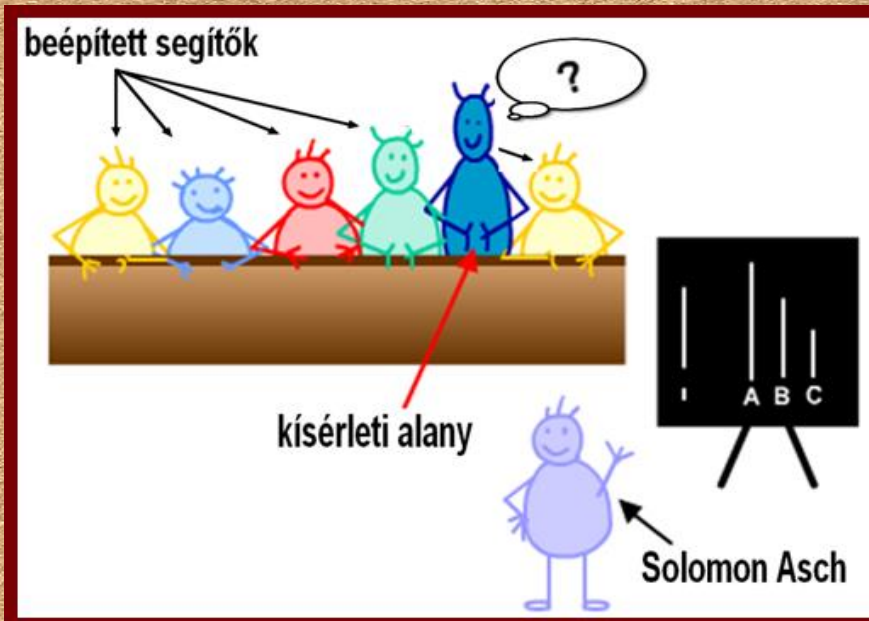
KONFORMITÁS

„Normális körülmények között a valósággal némi kapcsolatot tartó emberek csakhamar szembekerülnek az őket körülvevők gúnyos megjegyzéseivel, kritikáival. A Harmadik Birodalomban ilyen kontroll nem létezett. Ellenkezőleg, minden önámítás megsokszorozódott, mint valami torzító tükörrel teli teremben, egyre inkább egy fantasztikus álmovilág újra meg újra megerősített képévé vált, elvesztette minden kapcsolatát a külvilággal. Ezekben a tükrökben semmi egyebet nem láttam saját megsokszorozott arcomon kívül.” (Albert Speer)

Asch – vonalhossz-megítélési feladata (1955)

Solomon Asch híres kísérletében azt vizsgálta, hogy az emberek hogyan igazítják saját álláspontjukat a csoport többi tagjáéhoz – még akkor is, ha az egyértelműen téves. A kísérlet során „X” vonal hosszát kellett összehasonlítaniuk másik hároméval (A,B,C), és megállapítaniuk, hogy az melyikkel azonos hosszúságú. A kísérleti személy előtt megkérdezett beépített segítők szándékosan rossz válaszokat adtak. Bármennyire is könnyű volt a feladat, a csoport nyomásának engedelmessége a kísérleti személyek egy része is a helytelen megoldást választotta.

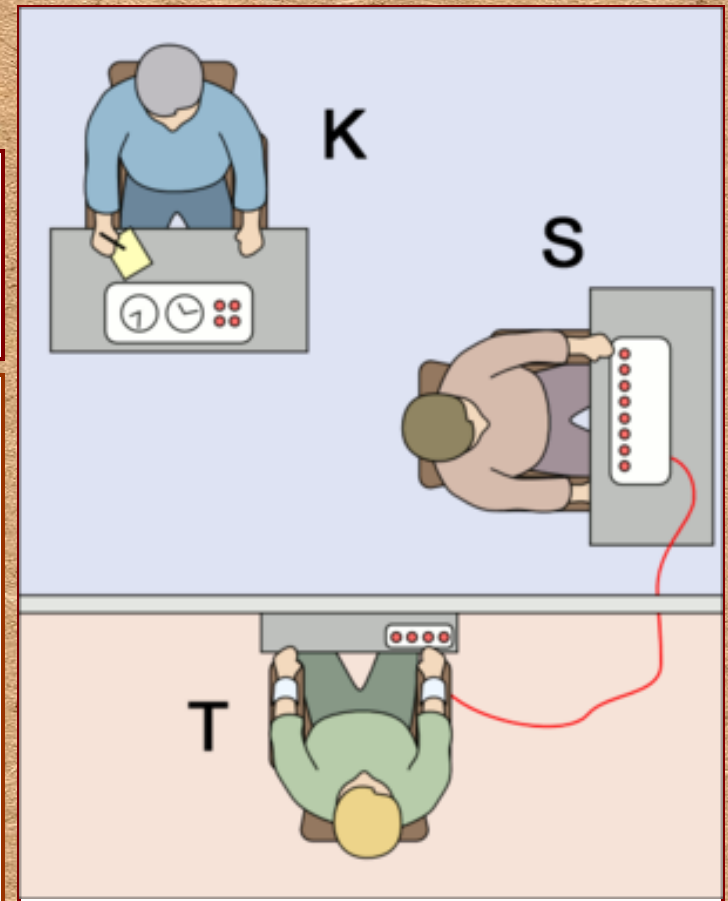

! Keress magyarázatokat a kísérleti személyek viselkedésére!

Milgram — kísérlet (1963)

Stanley Milgram kísérletében azt vizsgálta, hogy az emberek milyen mértékben hajlandók engedelmessé válni a tekintélynek.

A kísérletvezető (K) felkérte a kísérleti személyt (S), hogy a „tanulót” (T) – valójában a kísérletbe beavatott személyt – a kérdésekre adott hibás válaszaikért fájdalmas áramütésekkel büntesse. (Az áramütések természetesen nem voltak valódiak!) Sok kísérleti személy még akkor is folytatta az áramütések küldését, amikor az „áldozat” már kegyelemért könyörgött.

Maga Milgram is meglepődött, amikor azt tapasztalta, hogy a kísérleti személyek többsége (több mint 62%) elment egészen a kísérlet legvégéig. Ezek az emberek nem voltak sadista hajlamúak, érzéketlenek mások szenvedései iránt, akadt olyan is, aki tiltakozott az utasítással szemben. De mégis engedelmessé váltak.

Később megismételt kísérletek hasonló eredményekre vezettek.

A hullám (Die Welle) — film (2008)

Egy átlagos gimnázium, egy átlagos osztály, itt a közelben, napjainkban. Egy projekthét keretében az osztálynak az autokrácia témáját kell feldolgoznia. Tanáruk, Rainer Wenger (Jürgen Vogel) úgy dönt, hogy valami teljességgel szokatlan, az átlagostól eltérő dolgot csinál a projektből. Tanári megbízatását önhatalmúlag átalakítja, és különös kísérletbe kezd az osztállyal: azt akarja, hogy saját bőrükön tapasztalják meg az autokráciát - csak néhány napig. (...) A diákok szokatlanul motiváltak. Azonban ami első pillantásra új kezdetnek, újfajta szolidaritásnak és egyenlőségnek tűnik, szédületes gyorsasággal riasztó jelenségeket hoz felszínre. Wenger manipulációja lendületet kap, és őt magát is elsodorja. A csoport nyomást gyakorol a kívülállókra, egyes csoporttagok erőszakossá válnak, és van, akinek teljesen átalakul a személyisége. A kritikus hangokat elfojtják, az önként vállalt konformizmus diadalmaskodik. (...) Wenger kísérlete "kiválóan" sikerül. És a tanár túlságosan későn parancsol megállj!-t. Megvalósul a fordított pedagógiai rémálom: mindenki engedelmeskedik! (Port.hu)

